

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ในประเด็นรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากร
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎี และหลักพุทธธรรมโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ศึกษาไว้ คือ พระสงฆ์ฆาติการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๖๔๘ รูป^๑

^๑สำนักงานเลขาธิการเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, รวมเล่มเอกสารสำคัญ ปี ๒๕๕๕ งานคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (พระนครศรีอยุธยา : วัดพนัญเชิงวรวิหาร, ๒๕๕๕), หน้า ๑๙๖ – ๒๒๖.

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒๔๗ รูป ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุม ดังนี้^๒

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ ๐.๐๕

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{648}{1 + 648(0.05)^2} \\ &= ๒๔๗ \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๔๗ รูป

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษา	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (รูป)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. อำเภอพระนครศรีอยุธยา	๙๓	๓๕
๒. อำเภอบางบาล	๓๕	๑๓
๓. อำเภอบางปะอิน	๔๕	๑๗
๔. อำเภอบางปะหัน	๔๒	๑๖
๕. อำเภอบางบัวทอง	๒๓	๙
๖. อำเภอบางปะหัน	๖๖	๒๕
๗. อำเภอบางปะหัน	๕๓	๒๐
๘. อำเภอบางปะหัน	๒๖	๑๐
๙. อำเภอบางปะหัน	๔๕	๑๗
๑๐. อำเภอบางปะหัน	๒๓	๙
๑๑. อำเภอบางปะหัน	๓๘	๑๕

^๒สุริยศิริโกศาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (ต่อ)

กลุ่มประชากรที่ศึกษา	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (รูป)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑๒. อำเภอเสนา	๔๔	๑๗
๑๓. อำเภอบางซ้าย	๑๖	๖
๑๔. อำเภออุทัย	๖๕	๒๕
๑๕. อำเภอมหาราช	๑๖	๖
๑๖. อำเภอบ้านแพรก	๑๘	๗
รวม	๖๔๘	๒๔๗

๓.๒.๓ ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ ๔ กลุ่ม คือ
 กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสงฆ์ฆาธิการ จำนวน ๑๓ รูป
 กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๕ ท่าน
 กลุ่มที่ ๓ กลุ่มข้าราชการ จำนวน ๖ ท่าน
 กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จำนวน ๖ รูป/ท่าน
 รวมทั้งสิ้น ๓๐ รูป/ท่าน

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับ	ชื่อยา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระเทพรัตนกร	เจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒	พระราชธานิทรจารย์	วัดกษัตราธิราชวรวิหาร
๓	พระพิพัฒนศาสนกิจวิธาน	วัดท่าการ้อง
๔	พระครูวิสิฐพัฒนพิธาน	เจ้าคณะอำเภอมโนรมย์
๕	พระครูปลัดชัยวัฒน์	เจ้าคณะตำบลเกาะเรียน
๖	พระครูอรุณธรรมภาณี	เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา
๗	พระครูวิชัยพลกร	เจ้าอาวาสวัดมารวิชัย
๘	พระมหารุ่ง สุขมาโล	เจ้าอาวาสวัดเกาะแก้ว
๙	พระครูสุวรรณธรรมกิจ	เจ้าอาวาสวัดกระแซง
๑๐	พระครูปริยัตยาธิคุณ	เจ้าอาวาสวัดสะตือ

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อนายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๑	พระครูวัชรภรณ์ธรรมคุณ	เจ้าอาวาสวัดบางกะจะ
๑๒	พระครูรัตนกิจจารักษ์	เจ้าอาวาสวัดโคก
๑๓	พระครูสุธีปริยัติยาภรณ์	เจ้าอาวาสวัดชุมพลนิกายาราม
๑๔	พระราชวินัยสุธร	เจ้าอาวาสวัดนิเวศน์ธรรมประวัติ
๑๕	พระมหาเฉลิมพล อชิโต	เจ้าอาวาสวัดโคกหิรัญ
๑๖	พระครูวิบูลจริยากร	เจ้าอาวาสวัดเสาชิง
๑๗	พระมหาสมใจ ธนัสโร	เจ้าอาวาสวัดตองปุ
๑๘	พระครูสิริชัยมงคล	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดใหญ่ชัยมงคล
๑๙	พระมหากรรช กมพูนโณ	อาจารย์ประจำคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๐	นายไพรัช เสือสิงห์	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา
๒๑	นางสมทรง พันธุ์เจริญวรกุล	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๒	นางจินตนา ทัพทอมทอง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร
๒๓	นางสมศรี พันธุ์เจริญวรกุล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำตาเสา
๒๔	น.ส.อจจรา อ่อนจันทร์	วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๕	ผศ.สุธน คำลือชัย	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๖	อาจารย์สุชาติ อ่อนสร้อย	อาจารย์ประจำคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๗	นางบังอร กุศลสร้าง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้อย (พนมยงค์วิทยา)
๒๘	นายประจวบ เงินเหรียญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีประชา
๒๙	นายบุญมาก นาคเรือง	ครูชำนาญการ โรงเรียนสุคันธาราม
๓๐	นางมณฑิรา พันธุ์ไพศาล	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุคันธาราม

สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) จำนวน ๑๑ รูป/คน ได้แก่

ตารางที่ ๓.๓ รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระญาณไตรโลก	รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒	พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺตปญฺโญ, ดร.	ผอ.พธด.รปศ.วังน้อย
๓	พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์	เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม
๔	พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร.	ผจร.วัดธรรมนาถ
๕	พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ดร.	ผจร.วัดลาดทราย
๖	นายฤทธิเดช บังเปล่งศรี	นักวิชาการศาสนา ผู้ชำนาญการ สำนักงาน พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา
๗	นางเครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๘	ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์
๙	อ.ดร.ยุทธนา ประณีต	ผอ.หลักสูตร พธม.สาขาวิชาการจัดการ เชิงพุทธ
๑๐	อ.ดร.ธิดา ภูมิคุ้ม	อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์
๑๑	อ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร	อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย“รูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

๑) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-dept Interview) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการนี้ด้วยรูปแบบการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Discussion) จะเป็นไปในลักษณะของการประชุมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูลตรงตามที่กำหนดไว้ หรือเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเกิดจากการสนทนา โดยมีประเด็นปัญหาที่เจาะจงกับ

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ และผู้เชี่ยวชาญด้านคณะสงฆ์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑ รูป/คน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๓) การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำมาร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ต่อจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์และข้อคำถามในการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอน ลักษณะ และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสาร และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

๑.๔ สร้างเครื่องมือ

๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖ นำเครื่องการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๑.๗ ปรับปรุงแก้ไข

๑.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๖ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านการศาสนศึกษา ๓) ด้านการเผยแผ่ ๔) ด้านการสาธารณูปการ ๕) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๓ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และ

^๓ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

โครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-objective Congruence : IOC)^๔ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ รูปที่จังหวัดสระบุรี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์เชิงเอกสาร ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ดังนี้

(๑) ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่างๆจากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือวารสารบทความงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ

อนึ่ง ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบทความงานวิจัยในวารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ แล้ว ทำให้เห็นกรอบแนวคิด ประเด็นปัญหาของการวิจัย จากเอกสารที่ได้มีการทบทวนก่อนหน้า หลังจากที่ได้ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยให้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In -depth Interview Guide) แยกระหว่างกลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^๕ Lee J. Cronbach, *Essentials of psychological testing*, 4th ed., (New York : Harper & Row, 1971), p.67.

(๒) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆจำนวนอย่างน้อย ๕ ท่านเช่นด้านรัฐศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการ เป็นต้นในการตรวจเครื่องมือการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงและสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลได้หรือไม่

(๓) ติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงพระสังฆาธิการระดับสูงเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์

(๔) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงพระสังฆาธิการระดับสูงโดยกำหนดวันที่จะไปขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

(๕) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๒) การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้งหมดจึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) **ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์** ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

(๒) **ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์** ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย

๓) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

วัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๑๑ รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตามระเบียบวิธี ดังต่อไปนี้

(๑) การนัดหมายวันเวลาจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยจะทำการนัดหมายวันเวลาที่จะจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม

(๒) หลังจากตกลงดังที่นัดหมายแล้ว คณะผู้วิจัยจะเดินทางไปยังพื้นที่กลุ่มเป้าหมายก่อนอย่างน้อย ๑ วัน ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม

(๓) ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม โดยที่คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการของกิจกรรม

(๔) ขณะสนทนากลุ่ม มีการบันทึกการดำเนินกิจกรรมด้วยเครื่องบันทึก (Recorder) และภาพ (Camera)

(๕) สรุปผลจากการสนทนากลุ่ม

๗.๔.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยให้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

(๒) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆจำนวนอย่างน้อย ๕ ท่านเช่นด้านรัฐศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการ เป็นต้นในการตรวจเครื่องมือการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงและสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลได้หรือไม่

(๓) ติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงพระสังฆาธิการระดับสูง และเวียนหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

(๔) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยกำหนดวันที่จะไปขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยตนเอง

(๕) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๗.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๗.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถดำเนินการดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

๒) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

๓) การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอแล้วหรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ ๑) แหล่งเวลา ถ้าเวลาต่างกันข้อมูลที่ได้รับจะเหมือนกันหรือไม่ ๒) แหล่งสถานที่ ถ้าสถานที่ต่างกันข้อมูลที่ได้รับจะเหมือนกันหรือไม่ ๓) แหล่งบุคคล ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมอยู่อีกหรือไม่

(๒) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยลงไปเก็บแต่ละครั้งจะแตกต่างกันอย่างไร ในกรณีที่ไม่น่าสนใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนตัวผู้วิจัยให้มีหลายคนขึ้น

(๓) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่า ถ้าใช้แนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

(๔) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodology Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกัน นั่นก็คือการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วยนั่นเอง

(๕) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่างๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยง เพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงปริมาณ สามารถดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นหลัก โดยดำเนินการขั้นแรก คือ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน ๒๔๗ ชุด นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้นได้มีการตรวจสอบแบบสำรวจเพื่อความถูกต้องอีก ๑ ครั้ง แล้วจึงดำเนินการถ่ายรหัสทั้งหลายลงในแบบฟอร์มถ่ายข้อมูล (Transfer Sheet) บรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าทางสถิติ

๒) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

(๑) สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

(๓) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์รายข้อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง

(๔) เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด